

Verslag DenkTank 14 maart 2019

We hebben naar de verschillende beleidsscenario's gekeken en op basis daarvan de volgende afspraken gemaakt:

We maken gebruik van de volgende terminologie (zie ook de oude spreadsheet hieronder):

1. Beleidsdomeinen (regels in de spreadsheet): zaken waar een overheid op kan sturen (wetgeving, beleid, prioritering, etc.)
2. Beleidskeuzes (cellen in de spreadsheet): welke mogelijkheden zijn er m.b.t. die regels
3. Beleidsopties (kolommen in de spreadsheet): Een combinatie van beleidskeuzes voor elk van de beleidsdomeinen.

Wat gaan we doen?

1. Beleidsdomeinen en keuzes aanvullen / aanpassen / herformuleren in subgroepen
2. Tijdens volgende bijeenkomst deze toelichten, bespreken en vaststellen.
3. Criteria en hiërarchische verhouding bepalen
4. Criteria wegen
5. De invloed van elke keuze op elk criterium scoren / schatten.

De Subgroepen

1. Domein 1 t/m 8 ^{10.2.e} en ^{10.2.e}
2. Domein 9, 10 en 13 ^{10.2.e} en ^{10.2.e}
3. Domein 11, 12, 14, 15, 16, 17: ^{10.2.e}, ^{10.2.e} en ^{10.2.e}

Actiepunten voor de subgroepen:

1) Zetten op een rijtje welke beleidsdomeinen er zijn en welke beleidskeuzes per beleidsdomein onderscheiden kunnen worden.

Hierbij wordt vooralsnog geen rekening gehouden met of de combinaties van domeinen en opties daadwerkelijk reële beleidsscenario's vormen. Indien van toepassing met hele korte onderbouwing en waar relevant verwijzing naar bronnen.

2) Presenteren dit kort tijdens de volgende bijeenkomst.

Overige opmerkingen/ aandachtspunten.

Beleidsopties worden vooralsnog losgelaten

We laten de beleidsopties als geheel dus nog even los. ^{10.2.g}

[Redacted text block containing multiple lines of greyed-out content]

Wegen van de criteria

Denktankleden hebben verschillende belangen en dus verschillende gegronde redenen voor verschillende weging van de criteria.

Door de weging van de criteria later vast te stellen houden we de optie open dat deze nog kunnen variëren. Het gewicht van de criteria is onafhankelijk van de inschatting van de causaliteit van de beleidsopties.

Internationale perspectief

We proberen zoveel mogelijk aan te sluiten bij het internationale perspectief, terminologie en opties wanneer het gaat over de beleidsmodellen.

Overige actiepunten

Basisdocument MDMA

Er moet op detailniveau nog een en ander aangepast worden. Hiaten: Kosten criminaliteit, milieudumping, imagoschade. Aanvullen en waar nodig tot consensus komen binnen de denktank.

De volgende leden hebben contact met elkaar om hier aan te werken:

1. Lange termijn cognitieve effecten: [10.2.e] stuurt opmerkingen naar [10.2.e] legt stuk voor aan [10.2.e] en [10.2.e]
2. Fatale en niet-fatale incidenten: [10.2.e], [10.2.e] en [10.2.e] kijken naar berekeningen. [10.2.e] komt nog met verbeterde tabellen.
3. Toxiciteit Mdma + klinische relevantie en vergelijkbaarheid dierstudies (oa door MAPS onderzoeken mee te nemen) : [10.2.e], [10.2.e], [10.2.e]
4. [10.2.e] mailt [10.2.e] om te vragen of hij nog aanvullingen heeft met name op laatste hoofdstuk

Bijeenkomst Denktank:

Nieuwe datum Denktank: **15 april in Utrecht 15-17 uur.**

Overige bijeenkomsten:

- 23 april: bijeenkomst experts en stas Blokhuis en Minister Grapperhaus over XTC. Dit is een separate actie en gaat heel specifiek over de risico's van Mdma.
- [10.2.e] nodigt [10.2.e] apart uit.
- Bijeenkomst Burgemeester Depla, [10.2.e], handhaving en justitie. Georganiseerd door [10.2.e] (Trimbos) overlapt mogelijk met DenkTank.
➔ Inmiddels heeft [10.2.e] hier een mail over gestuurd naar de Denktank. De twee worden niet samen gevoegd.

Hieronder staat de oude spreadsheet (nog niet bijgewerkt n.a.v. het laatste overleg).

Voorstel voor vijf beleids-opties (uit te werken door de Denktank)

De verticale rode lijn illustreert het huidige beleid (= niet als aparte optie gedefinieerd)

	A	B	C	D	E
Item	Repressief	Decrim	Pillenshop	Pillenshop Plus #	Vrije markt
1 Gebruik van MDMA	Verboden	Toe staan	Toe staan	Toe staan	Toe staan
2 Strafmaat gebruik	Hoog	Geen	Geen	Geen	Geen
3 Verkoop van MDMA (dealen)	Verboden	Verboden	Verboden	Gereguleerd	Toe staan \$
4 Productie van MDMA	Verboden	Verboden	Verboden	Gereguleerd *	Toe staan **
5 Levering aan 'n verkooppunt	Verboden	Verboden	Verboden	Toe staan	Toe staan
6 Achterdeur geregeld	n.v.t.	n.v.t.	Nee	Ja	Ja
7 Bestrijding kleine criminaliteit	Hoog	Laag	Laag	Laag	Nihil
8 Bestrijding organised crime	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog	Hoog / Middel
9 Testen van pillen	Verboden	Toe staan	Toe staan	Toe staan	Geadviseerd
10 Voorlichting over veilig gebruik	Nee	Ja	Ja	Ja	Geadviseerd
11 Leeftijds-eisen	n.v.t.	n.v.t.	Ja	Ja	Nee
12 Reclame toegestaan	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja
13 Medische toepassing mogelijk @	Nee	Ja	Ja	Ja	Ja
14 Milieubelasting	Hoog	Hoog	Hoog	Nihil	Nihil
15 BTW heffing	Nee	Nee	Ja	Ja	Ja
16 Conform int. Verdragen	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
17					
18					

Achterdeur is geregeld

\$ niet gereguleerd

* productie door een non-profit organisatie alléén voor de interne markt toestaan; export van MDMA verboden

** Alleen voor de interne markt !

@ voor medisch onderzoek vrijgeven

Geadviseerd d.w.z.: niet verplicht

Uitleg bij de dynamische procedure

De multicriterium beslissingsanalyse (multi criterion decision analysis, MCDA) kan op twee manieren worden gedaan. Hieronder eerst de algemene achtergrond; dan het verschil tussen beide benaderingen.

Algemene achtergrond

Het uitgangspunt is altijd dat de schade, het risico, of mogelijke winst in verschillende domeinen in kaart wordt gebracht. Dit is al gedaan voor verschillende middelen (in de context van het huidige beleid, om de schadelijkheid per middel inzichtelijk te maken), en voor verschillende beleidsmodellen voor alcohol en cannabis, of de schadelijkheid binnen het huidige beleid te vergelijken met mogelijke alternatieven. Wij zouden een variant van dat laatste geval uitvoeren. Hierbij zijn dit bijvoorbeeld de te onderscheiden zogenaamde beleidscriteria (eerste voorstel):

Table 1. Policy criteria and their definitions (10 criteria). Revised 17-2-2019

Cluster	Criterion N=10	Definition (change in:)
A. User health	1. Shift to other drugs	- Consumption of other more harmful substances.
	2. Drug quality / information	- Product quality (adulteration, unknown dose/purity) and proper information about risky MDMA use.
B. Public	3. The vulnerable	- Protection of the vulnerable (children, young adults and psychiatric patients), including patients (development of medical applications) and parental control about MDMA use by minors.
	4. Cultural values	- Respect for self-determination to use recreational drugs, includes the availability of 'clean' pills without an environmental burden.
C. Crime	5. Criminalisation of users	- Criminalisation of users (criminal record, stigmatisation).
	6. Small crime	- Acquisitive crime, public violence and dealing in the public space.
	7. Corporate crime	- Undermining and involvement in violence (assassination, extortion), money-laundering, prostitution, smuggling (does not include costs of enforcement).
D. Economy	8. State revenues	- State revenues (VAT, licences).
	9. Costs (financial)	- Public financial costs: health costs, addiction treatment, absenteeism, casualties (traffic), environmental pollution, enforcement (prison, police, judiciary, rehabilitation).
E. Political	10. International policy	- Violation of international drug treaties. Damage of international image.

Beide manieren zijn gebaseerd op de volgende drie uitgangspunten:

- Een overheid beschikt over een set beleidsdomeinen met betrekking tot MDMA (de rijen in de tabel hierboven);
- Elk van de beleidsdomeinen kan op twee of meer manieren worden ingezet (de keuzes in de cellen in de tabel hierboven);
- Elke specifieke beleidskeuze kan effect hebben op de 'prestaties' volgens een of meer beleidscriteria (e.g. misdaad kan toenemen; via accijns kan geld worden verdiend; etc)

- Een beleidsoptie is gedefinieerd als een set beleidskeuzes voor alle beleidsdomeinen.

De tabel met de beleidsopties bevatte voorstellen voor:

- beleidsdomeinen (de regels)
- beleidskeuzes (de verschillende opties in de cellen op elke regel)
- beleidsopties (de kolommen, die dus bestaan uit steeds een beleidskeuze voor elk beleidsdomein)

Elk van de beleidsopties (bijvoorbeeld repressief, huidig beleid, decriminaliseren, staatscontrole, vrije markt) is dus te definiëren als een serie beleidskeuzes.

Het verschil tussen de twee benaderingen is het volgende.

Statische benadering

Bij de eerst voorgestelde benadering (die die is gehanteerd in het onderzoek tot nu toe) worden eerst een aantal beleidsopties gedefinieerd. Als hier consensus over is worden per beleidsoptie alle beleidscriteria besproken. Voor elke beleidsoptie wordt aan de hand van de beleidsdomeinen en de specifieke beleidskeuze die in die beleidsoptie is gemaakt met betrekking tot dat beleidsdomein bepaald wat de invloed is op elk van die criteria; dit wordt uitgedrukt in een score.

Bijvoorbeeld: als er een beleidsdomein is dat 'leeftijdseisen' heet, met als mogelijke beleidskeuzes 'niet van toepassing', 'ja', en 'nee', dan kan beleidsoptie 'vrije markt' deels worden gedefinieerd als de beleidskeuze 'nee' bij dat beleidsdomein. De gevolgen van 'geen leeftijdseisen' worden dan vervolgens bekeken voor elk van de beleidscriteria (bijvoorbeeld: er is waarschijnlijk geen 'shift to other drugs', aangezien deze keuze geen beperkingen behelst; hier kan bijvoorbeeld de score '0' worden toegekend). Er wordt dus een score toegekend:

- Binnen elke beleidsoptie;
- Binnen elk beleidsdomein;
- Voor de beleidskeuze die in die beleidsoptie wordt gemaakt voor dat beleidsdomein, per beleids criterium.

Als er dus 4 beleidsopties worden vergeleken, en er zijn 8 beleidsdomeinen (de rijen), en er wordt vergeleken op 10 beleidscriteria, dan worden er in totaal $4 \cdot 8 \cdot 10 = 320$ scores toegekend. De scores per beleidsdomein kunnen dan worden opgeteld (of gemiddeld) in elk beleids criterium, om tot 10 scores per beleidsoptie te komen.

Als dit voor alle beleidsopties en beleidscriteria hebben gedaan, worden de wegingen van de beleidscriteria bepaald, aan de hand van het relatieve belang van gezondheid, criminaliteit, et cetera.

Door de gegeven scores op elk criterium per beleidsoptie dan te wegen volgens die weging resulteert een totaalscore per beleidsoptie.

Dynamische benadering

Bij de dynamische benadering wordt meer 'atomair' gewerkt: er wordt niet gestart met het formuleren van, en consensus bereiken over, de beleidsopties. In plaats daarvan worden voor alle beleidskeuzes (en dus voor alle keuzes in elk beleidsdomein) scores toegekend voor alle beleidscriteria. De scores die worden toegekend worden hier dus toegekend per *beleidskeuze*, en niet per *beleids optie*.

In dat geval hangt het aantal toegekende scores dus af van hoeveel beleidskeuzes er in totaal, dus voor alle beleidsdomeinen samen, zijn. Als er bijvoorbeeld 8 beleidsdomeinen zijn, waarvan de helft vier beleidskeuzes behelzen (e.g. 'n.v.t.', 'laag', 'midden' en 'hoog'), en de andere helft twee

beleidskeuzes behelzen (e.g. 'legaal', 'illegaal'), dan zijn er $4*4 + 4*2=24$ totale beleidskeuzes te maken. Voor elke beleidskeuze wordt dan een score gegeven voor elk beleids criterium; met 10 beleids criteria zijn dat dus 240 scores.

Als eenmaal voor elke beleidskeuze (en dus voor alle opties voor alle beleids domeinen) bekend is wat de corresponderende score op elk beleids criterium is, moeten nog twee dingen worden bepaald om tot eindscores te komen:

- De definities van beleids opties;
- De weging van de beleids criteria.

Het scheiden van het toekennen van de scores van deze laatste stappen is een voordeel: hoewel de toekenning van de scores aan beleidskeuzes vaak op basis van wetenschappelijke evidentie en consensus kan, de definities van de beleids opties en de weging van de beleids criteria meer een subjectieve en politieke aard hebben.

Een tweede voordeel is dat je vervolgens 'gratis' meerdere beleids opties kunt uitwerken. Je hoeft alleen maar te definiëren welke beleidskeuze er voor elk beleids domein wordt gemaakt in een beleids optie, en je beschikt gelijk over de corresponderende scores die je dan kunt opetellen of middelen per beleids criterium.

Ditzelfde geldt voor de weging; je kunt de wegingen aanpassen los van de definities van de beleids opties; sterker nog, je kunt voor een gegeven weging de optimale beleids optie laten genereren. Dit betekent dat je kunt kijken wat het effect is van het inzetten op minimaliseren van misdaad, of juist op inzetten van optimaliseren van gezondheid; en dat je kunt kijken welke wegingen van welke beleids criteria het meeste invloed hebben op welke beleidskeuzes per beleids domein het beste zijn.

Kortom: je wint flexibiliteit omdat je de dingen die het subjectiefst zijn, waar je het meeste over kunt discussieren, later makkelijk kunt bijstellen, terwijl je de meer objectieve dingen (ingeschatte causale invloed van de beleidskeuzes op de beleids criteria).